

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

No estimaràs només els teus predilectes

PERFIL

AMB LA SEVA ANTERIOR NOVEL·LA, 'LA VERITAT SOBRE EL CAS HARRY QUEBERT', EL FRANCOSUÍS JOËL DICKER ES VA CONVERTIR EN UN DELS AUTORS MÉS VENUTS A EUROPA. ARA PRESENTA LA INTRIGA FAMILIAR 'EL LLIBRE DELS BALTIMORE'

PERE ANTONI PONS

Per llegir *El llibre dels Baltimore*, la primera novel·la de Joël Dicker després de l'èxit milionari de *La veritat sobre el cas Harry Quebert*, és convenient bandejar la idea que les descomunals xifres de vendes i la fama per força fan del jove francosuís (va néixer l'any 1985 a Ginebra) un autor amb una astúcia comercial infal·lible però sense valor literari. Aquest és un prejudici que ens impedirà apreciar el que Dicker, meritòriament, ofereix: una novel·la comercial de qualitat, que no és filla del risc i la singularitat però que és molt superior a l'amorfa literatura de consum dels *bestsellers* prefabricats. És una novel·la, això sí, en què l'argument i l'experiència humana que s'hi vehicula porten tot el pes en detriment

de l'expressivitat del llenguatge, que es limita a ser funcional d'una manera efectiva, gairebé cinematogràfica. En termes de gènere, som molt lluny de *La veritat sobre el cas Harry Quebert*, un endimoniat thriller d'intriga criminal amb alguna pinzellada de terror gòtic trastornat. *El llibre dels Baltimore* més aviat podria definir-se com un melodrama familiar. Explica les complicades relacions fraternals i paternofiliales de dues branques d'una mateixa família –els triomfants Goldman de Baltimore i els modestos Goldman de Montclair–, unes relacions que estan marcades per l'amor, la generositat i la lleialtat, però també pels recels, les enveges, la competitivitat i la gelosia.

Una novel·la plena de misteris

Més enllà de la qüestió dels gèneres, el que importa és que les estratègies narratives que Dicker fa servir per construir *El llibre dels Baltimore* són les mateixes que les que ja va fer servir a *Harry Quebert*. Aquí no hi ha cap crim per resoldre, però això no impedeix que la novel·la estigui plena de misteris –què va passar entre els cosins Goldman, per què va acabar malament l'amor entre en Marcus i l'Alexandra, per què el tiet Saul ha caigut en desgràcia...–, els quals orbiten al voltant d'un misteri central, "el Drama", l'esdeveniment que va marcar un tràgic punt i a part en la història de la família. La manera com Dicker organitza els materials –un trencaclosques amb molts salts en el temps–, com desplega l'argument –amb els pertinents cops d'efecte, girs, tensions, distensions, *cliffhangers*–, com dosifica les intrigues i com en serveix les solucions té, en última instància, un únic propòsit: que el lector vulgui –o necessiti– continuar passant

EL LLIBRE DELS BALTIMORE
JOËL DICKER
LA CAMPANA / ALFAGUARA
TRADUCCIÓ D'IMMA FALCÓ
720 PÀG. / 21,90 €

pàgines, addictivament, per aclarir què passarà.

¿És possible escriure una bona novel·la fent un ús convencional del llenguatge? Sí, de la mateixa manera que hi ha bones pel·lícules filmades des de l'estricta correcció. Contada en primera persona per Marcus Goldman, que ja era el protagonista i narrador de *Harry Quebert*, *El llibre dels Baltimore* està escrita amb una prosa directa i eficaç, sense sorpreses en l'adjectivació i amb una sintaxi d'allò més senzilla. Sigui com sigui, més enllà de la molèstia generada per diversos clixés –"una violenta tempesta amb uns llampecs impressionants", els ulls que brillen "amb una intensitat especial"...–, no crec que Dicker sigui un estilista vulgar, sinó més aviat un narrador apressat, temorós que la pròpia trama –frenètica– el pugui deixar enrere si es recrea massa en el llenguatge.

Tot i que, ocasionalment, la novel·la resulta gratuïtament recargolada, efectista i superficial, juga molt bé amb les inexactituds, els malentesos i les veritats incompletes de la percepció i de la memòria. També tracta amb seriositat i intel·ligència uns quants temes importants. No és casualitat que la majoria de personatges siguin víctimes d'uns errors íntims molt freqüents en la societat actual: necessitar que els altres admirin la teva vida per tu apreciar-la; estar sempre pendent dels altres i comparar-t'hi patològicament; creure que causar impressió en algú és una manera de fer que t'estimi; no entendre que cobejar l'èxit i el prestigi és un motor però també una feblesa...

El llibre dels Baltimore és, sobretot, una novel·la molt entretinguda. Un adjectiu gens menyspreable, òbviament. ♦♦

'EL LLIBRE DELS BALTIMORE' ESTÀ ESCRITA AMB UNA PROSA DIRECTA I EFICAÇ, SENSE SORPRESSES EN L'ADJECTIVACIÓ I AMB UNA SINTAXI D'ALLÒ MÉS SENZILLA

CRISTINA CALDERER

Contra l'afalac instantani del lector

JOAN GARÍ

"Aleshores ja no li calia preocupar-se ni turmentar-se perquè tot es reduïa a esperar i ja s'havia demostrat a si mateix que en sabia prou, però quan el desenllaç va ser irremediable –quan el desenllaç va ser el previst– havia constatat que tant les circumstàncies presents com les conjectures sobre el futur destil·laven buidor, que el tint de les perspectives adquiria una tonalitat diferent de la imaginada, i que no hi havia res a començar de nou perquè no hi havia res que no fos igual que abans". En un relat, la primera frase és deci-

siva per establir un to, un horitzó d'expectatives, un salconduit moral. *D'incògnit* comença proposant al lector un pacte inequívoc, d'una sinceritat brutal: heus ací –sembla dir-hi l'autor– un llibre monòton, una història grisa. Però la monotonia i la grisor no han de semblar-nos necessàriament conceptes negatius. De vegades ens endinsem en una novel·la com ho faríem en un riu: tentinegem, anem prenent seguretats, comprovem la temperatura de l'aigua. De sobte, comprovem que el corrent ens porta suauament, sense perills, amb una fermesa indolent. La confortabilitat ens guanya, no sentim fred ni calor. Sabem que no anirem

lluny, però tampoc ens amenaça cap perill.

D'incògnit és un riu amanós, la qualitat de l'aigua és remarcable i el lector s'hi sent suaument a estalvi. No hi busquem concessions sintàctiques (ni tan sols a la manera fàcil: posant punts i a part), però tampoc escarafalls o muntanyes russes emocionals. Aquest llibre és el contrari d'un *bestseller*: no busca l'afalac instantani del lector (això de fer-li creure que tot pot ser entès fàcilment, que la complexitat no existeix o pot ser feliçment evitada), sinó que fa una indagació gnoseològica en l'existència d'un home madur en trànsit pels diferents estadis de la soledat. Una llarga odissea amb pocs aga-

D'INCÒGNIT
PONÇ
PUIGDEBALL
TUSQUETS
320 PÀG. / 19,50 €

falls i on fins i tot els parlaments entre els personatges s'han incorporat a la narració com a discurs indirecte.

L'argument: un home agafa un tren de Barcelona cap a Girona, després de separar-se de la seva dona. Plou (aquesta pluja, al principi de la història, m'ha semblat que feia el mateix paper que la de la pel·lícula *Psicosi* d'Alfred Hitchcock: fer de cortina d'entrada a un món privat, un revolt de la realitat amb lleis pròpies). Després tot s'esdevé monòtonament, implacablement, inexorablement.

El lector de bagatel·les farà bé d'abstenir-se'n; qui busque una experiència inequívocament literària hi tindrà la seua recompensa. ♦♦